

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

03 noiembrie 2020

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Judecătorii

mun. Chișinău

Timofti Vladimir

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor

juducând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 04 decembrie 2019, în cauza penală în privința lui

Covaljiev Gheorghe xxxxx, născut la
xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 04.07.2017 - 25.05.2018;

Instanța de apel: 21.06.2018 - 04.12.2019;

Instanța de recurs: 27.02.2020 - 03.11.2020.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul (sediul Central) din 25 mai 2018, **Covaljiev Gheorghe**, a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 650 unități convenționale, echivalentul a 32 500 (treizeci și două mii cinci sute) lei.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Gîrneț Alexandra, dispunându-se încasarea de la Covaljiev Gheorghe în beneficiul lui Gîrneț Alexandra prejudiciul moral cauzat prin infracțiune în mărime de 15 000 (cincisprezece mii) lei. În rest acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

A fost respinsă solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, ca fiind neîntemeiată.

2. În sentință, prima instanță a constatat că:

Covaljiev Gheorghe, la 30 decembrie 2016, aproximativ la ora 17:30, având în posesie permisul de conducere înregistrat cu nr. xxxxx, eliberat la 11 iulie 2005, cu categoriile admise „A,B,C,D,E”, s-a urcat la volanul automobilului de model „Volkswagen Pasat ”, cu numerele de înmatriculare xxxxx, care era în stare tehnică bună, pentru a se deplasa pe traseul, înregistrat R-34, cu destinația din s. Giurgiulești, r-nul Cahul spre or. Cahul.

În timpul deplasării, pe traseul național prin sat. Slobozia Mare, r-nul Cahul, nu a manifestat prudență sporită la conducerea automobilului dat, manifestând imprudență exprimată prin încredere exagerată în sine, dându-și seama că acțiunile sale ar putea provoca consecințe nefaste, neținând cont de dexteritatea sa în conducere și situația rutieră, adică de faptul că afară era întuneric, dar fiind predominant de ideea nechibzuită că ele vor putea fi evitate, astfel ignorând prevederile pct. 10 alin. (1) lit. b), pct. 45 alin. 1) lit. a), b), c), d) al Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13 mai 2009, cu modificări ulterioare, conform cărora, persoana care conduce un autovehicul trebuie să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum, precum și faptul că conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului, situația rutieră, observând în cale un obstacol, care i-a redus vizibilitatea, ignorând astfel și cerințele pct. 45 alin. 2) al Regulamentului enunțat mai sus, conform căruia în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, nu a întreprins măsuri necesare pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, unde trebuia să reducă viteza până la limita și chiar să se oprească, care i-ar asigura securitatea traficului rutier, a continuat deplasarea și cu roata automobilului a călcat-o peste piciorul stâng pe Gîrneț Alexandra, care se află pe acostamentul de lângă carosabil, astfel părții vătămate Gîrneț Alexandra i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă: fractura deschisă oaselor metatarsiene I, II, III, și falangei bazale degetului I plantei stângi, care după caracterul lor se califică ca vătămări corporale medii.

Acțiunile inculpatului Covaljiev Gheorghe au fost calificate în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, după indicii: *încălcarea regulilor de securitate a circulației a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, adică încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare care a provocat din imprudență vătămarea medie a integrității corporale și a sănătății.*

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, au declarat apeluri:

3.1. Procurorul în Procuratura raionului Cahul, Mîțăblîndă Sergiu, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, în temeiul căreia Covaljiev Gheorghe să fie condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la pedeapsa cu închisoare pe un termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 1 an. Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate în privința lui Covaljiev Gheorghe sub formă de închisoare să fie suspendată pe un termen de probațiune de 2 ani. Încasarea de la inculpat în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 740 lei.

În motivarea apelului, procurorul a menționat că:

- instanța de judecată la pronunțarea sentinței nu a ținut cont de personalitatea inculpatului și anume că inculpatul Covaljiev Gheorghe anterior a mai comis intenționat o infracțiune pentru care fapt a fost condamnat la o pedeapsă sub formă de amendă și cu suspendare condiționată, precum și faptul că a fost atras la răspundere contravențională pentru comiterea contravențiilor din domeniul circulației rutiere, iar prin infracțiunea comisă i-a provocat părții vătămate suferințe psihice și morale, inclusiv în cadrul urmăririi penale și cercetarea probelor în instanța de fond nu a recunoscut vina, exprimând încredere în sine, neavând careva muștrări de cunoștință pentru cele comise prin ce mărește pericolul social, precum și gravitatea infracțiunii comise de către inculpat, adică potrivit art. 16 Cod penal, infracțiunea comisă se atribuie către categoria infracțiunilor mai puțin grave;

- instanța de judecată a refuzat încasarea în contul statului de la inculpatul Covaljiev Gheorghe a cheltuielilor de judecată suportate în cadrul urmăririi penale, fără a indica motivul refuzului;

- statul și-a onorat obligația de a demonstra vinovăția persoanei, prin acțiuni de procedură legale, iar pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal a suportat cheltuieli, care, raportate la prevederile art. 227 Cod de procedură penală, se încadrează în noțiunea de cheltuieli judiciare;

- instanța de judecată nu a luat în considerație nici faptul, că la etapa actuală mijloacele de transport prezintă un grad sporit de pericol, iar conducerea acestora de către persoanele care încalcă conștient prevederile Regulamentului circulației rutiere și ca consecință suferă pietoni nevinovați reprezintă un grad și mai avansat de pericol, precum și aceasta este una din prioritățile stringente ale politicii Republicii Moldova în lupta contra conducătorilor nedisciplinați, iar asigurarea aplicării de către instanțele judiciare a unor măsuri aspre de pedeapsă față de persoanele vinovate de săvârșirea infracțiunilor din această categorie constituie unul din mijloacele eficiente de luptă împotriva acestui flagel;

- pedeapsa aplicată de către instanța de judecată nu va asigura realizarea scopurilor legii penale, existând riscul comiterii pe viitor a noi infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane, din care

considerente este necesar ca inculpatului Covaljiev Gheorghe să-i fie aplicată o pedeapsă penală sub formă de închisoare și cu aplicarea pedepsei complementare - *privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport*, totodată cu încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului la suma de 740 lei.

3.2. Inculpatul Covaljiev Gheorghe a declarat apel, prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare.

În motivarea apelului a menționat că:

- nici o probă prezentată de acuzare nu demonstrează vinovăția sa. Nici o faptă descrisă în învinuire nu și-a găsit confirmare în ședința de judecată. Sentința se bazează doar pe depozițiile părții vătămate, care fiind influențată de fiul ei și-a schimbat depozițiile, dorind să-l șantajeze pentru a încasa bani de la dânsul. Este șofer de mai bine de 30 ani, conducea regulamentar, și nu putea prevedea că partea vătămată se va izbi lateral în automobilul său. De aceea consideră că acesta este un caz neprevăzut de care se face vinovată numai partea vătămată;

- instanța de fond greșit a interpretat situația faptică precum că nimeni nu a comunicat și nu s-a constatat viteza cu care se deplasa Covaljiev Gheorghe. În timpul examinării cauzei atât inculpatul, cât și martorii audiați Hariton Valeriu, Covaljiev Gheorge, Covaljiev Axenia, Serbinov Ilie, au confirmat că viteza de deplasare nu a fost mai mare de 50 km/oră, adică în limita admisă de legislație. Respectiv nu a fost încălcat Regulamentul circulației rutiere în ceea ce privește viteza deplasării;

- toți martorii audiați, inclusiv partea vătămată au confirmat că în locul tamponării nu există trecere de pietoni. Schema accidentului stabilește clar că partea vătămată traversa carosabilul în locuri nepermise;

- instanța a reținut că locul accidentului era iluminat, ceea ce nu rezultă din probele administrate, iar inculpatul, în calitate de șofer a unității de transport nu avea cum să nu o observe pe partea vătămată care deja era în traversarea traseului, la 2,5 metri de la carosabil, în situația în care se deplasa cu viteză de 35-50 km/h. Din materialele cazului și nici din declarațiile martorilor nu reiese acest fapt reținut. Dimpotrivă martorii audiați nu confirmă această circumstanță reținută de instanță, mai mult ca atât martorul Chiciuc Ecaterina menționează expres că locul unde s-a produs accidentul nu era iluminat;

- instanța nu stabilește cu claritate în sentință unde se afla partea vătămată în momentul impactului. Din schema accidentului și din declarațiile martorilor rezultă că accidentul s-a produs în exclusivitate pe carosabil (2.5 m), adică acea porțiune unde toți participanții la trafic, inclusiv pietonii urmează să respecte reglementările legale. Partea vătămată însăși menționează că spontan și brusc a alergat spre autocarul staționat, cu toate că a observat autoturismul care se deplasa, ignorând în acest sens regulamentul rutier și determinând

situații prielnice unui accident rutier. Datorită acțiunilor părții vătămate s-a produs accidentul rutier, fiind ignorate prevederile art. 3 din Regulament, care prevăd expres că pietonul era obligat să respecte regulile circulației rutiere în momentul traversării părții carosabile. Traversarea în loc interzis și fără a se asigura că nu creează obstacole participanților la trafic, partea vătămată a încălcat prevederile Regulamentului în urma căruia s-a produs accidentul rutier;

- în faza urmăririi penale, apărarea a înaintat un demers, privind efectuarea unui experiment judiciar și anume reconstituirea faptei la fața locului în aceleași circumstanțe. Acest mijloc de probă și anume „experimentul la fața locului” a lipsit apărarea de o probă esențială, care avea drept sarcină de a demonstra nevinovăția inculpatului. Ca efect al neadmiterii acestui mijloc de probă, apărarea nu a avut posibilitatea de a înainta alte demersuri, care aveau drept scop o concluzie a expertului, prin care acesta să menționeze dacă era posibil sau nu, din circumstanțele reținute, evitarea tamponării și dacă au fost respectate de Covaljiev Gheorghe regulile de circulație prevăzute de legislație;

- a fost constatat că partea vătămată și procurorul de caz, care a susținut învinuirea în instanță, sunt rude și au avut anumite discuții prelabile asupra cazului dat. Aceste circumstanțe pun la îndoială obiectivitatea și profesionalismul procurorului de caz, care a omis să se abțină.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul 04 decembrie 2019, au fost admise apelurile declarate de către procuror și de către inculpat, casată total sentința, dar din alte motive, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care:

Procesul penal în privința lui Covaljiev Gheorghe învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal, a fost încetat în legătură cu împăcarea inculpatului cu partea vătămată.

A fost respinsă solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatului Covaljiev Gheorghe.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

4.1. În motivarea soluției emise, instanța de apel a menționat că, în cadrul judecării apelurilor, reieșind din faptul că inculpatul Covaljiev Gheorghe contestă sentința de condamnare, solicitând achitarea, a fost audiată partea vătămată Gîrneț Alexandra.

Totodată, la demersul părții apărării, au fost audiați suplimentar martorii Dragoi Andrian, Chiciuc Ecaterina, Orzea Andrei și Serbinov Ilie, iar la demersul acuzatorului de stat au fost cercetate suplimentar în instanța de apel, probele administrate de către instanța de fond, care au fost puse la baza sentinței de condamnare, și anume: procesul-verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 30 decembrie 2016, potrivit căruia locul accidentului rutier este pe traseul central R-34 Cahul – Giurgiulești, în s. Slobozia Mare, raionul Cahul. Lipsește iluminarea locului accidentului rutier la momentul cercetării (f.d. 5-6,

vol.1); schema accidentului rutier întocmită la 30.12.2016, din care rezultă că tamponarea părții vătămate a avut loc pe carosabil, la o distanță de 2,10 metri de la acostament. Pilonul electric se afla la 12,5 metri de locul tamponării. Lipsesc careva obstacole în deplasare (f.d.7, vol.1); rezultatele „DRAGER” ALCOTEST, potrivit cărora atât inculpatul Covaljiev Gheorghe, cât și partea vătămată nu consumase alcool până la producerea accidentului rutier (f.d.9, vol.1); raportul de expertiză judiciară nr. 5/D din 04 ianuarie 2017 conform căruia, pe corpul părții vătămate Gîrneț Alexandra s-a stabilit: fractură deschisă oaselor metatarsiene I, II, III și falangei bazale degetul I plantei (piciorului propriu-zis) stîngi, care au fost produse la acțiunea traumatică cu obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, adică la traversare cu roata automobilului, condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și se califică ca vătămare corporală medie (f.d.32, vol.1); raport de expertiză judiciară nr. 1366 din 09 ianuarie 2017, potrivit căruia în sistemul de ghidare, frânare a automobilului prezentat (f.d.41-45, vol.1).

4.2. Totodată, în ședința instanței de apel din 04 decembrie 2019 inculpatul Covaljiev Gheorghe asistat de avocatul Chironachi Vladimir și partea vătămată Gîrneț Alexandra, interesele căreia au fost reprezentate de avocatul Reșulschi Galina au înaintat cereri de încetare a procesului penal intentat în privința lui Covaljiev Gheorghe în legătură cu împăcarea părților.

Instanța de apel a reținut, că partea vătămată la cererea sa a anexat o recipisă în care este notat că nu mai are nici o pretenție materială sau morală față de inculpatul Covaljiev Gheorghe, ultimul a compensat prejudiciul cauzat în sumă de 15 000 lei (f.d.78-80, vol.2).

Având în susținere prevederile art. 109 alin. (1), (2) Cod penal (*cu modificările ulterioare intrate în vigoare începând cu 07 ianuarie 2019*), instanța de apel a constatat că inculpatul Covaljiev Gheorghe nu are antecedente penale pentru săvârșirea unor infracțiuni similare și nici nu a fost dispusă încetarea procesului penal pentru săvârșirea unor infracțiuni similare pe parcursul ultimilor cinci ani.

În consecință, instanța de apel a notat că nu au fost stabilite careva impedimente pentru a admite cererile de împăcare a părții vătămate Gîrneț Alexandra cu inculpatul Covaljiev Gheorghe.

De asemenea, instanța de apel a menționat, că după data pronunțării sentinței - 25 mai 2018, prin Legea nr. 233 din 08 noiembrie 2018, în vigoare începând cu 07 ianuarie 2019, au fost operate modificări în art. 109 alin. (1) Cod penal, și anume, după textul „*la capitolele II-VI*” s-a introdus textul „*la art. 264 alin. (1)*”.

Având în vedere că la examinarea cauzei penale în instanța de apel, au fost operate modificări în art. 109 alin. (1) Cod penal, care ameliorează situația inculpatului Covaljiev Gheorghe, instanța de apel a considerat că, prin aplicarea prevederilor art. 10 alin. (1) Cod penal, la caz, sunt aplicabile dispozițiile

art. 109 alin. (1) Cod penal, în coroborare cu prevederile art. 391 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a respins argumentele acuzatorului de stat precum că cererile de împăcare depuse de părți în ședința instanței de apel, nu pot fi admise, deoarece urmau a fi depuse în instanța de fond până la retragerea completului în camera de deliberare, din considerentul că modificarea dispoziției art. 109 alin. (1) Cod penal, care permite împăcarea părților, a fost operată în perioada când prezenta cauză penală se examina în instanța de apel.

Totodată, luând în considerație că instanța a concluzionat admiterea cererii de împăcare a părții vătămate cu inculpatul, instanța de apel a considerat că a decăzut necesitatea de a se expune asupra argumentelor invocate de procuror și de inculpat în cererile de apel depuse, precum și asupra probelor administrate în instanța de fond, și suplimentar în cadrul examinării cauzei în apel.

4.3. Referitor la cerința procurorului de a fi încasate cheltuielile judiciare în sumă de 740 lei din contul inculpatului în beneficiul statului, instanța de apel a considerat-o ca neîntemeiată, în condițiile în care procurorul nu a prezentat probe care ar dovedi suportarea unor astfel de cheltuieli de către organul de urmărire penală și că acestea necesită a fi recuperate din contul inculpatului, or, efectuarea expertizelor judiciare sunt acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării, iar în lipsa unor astfel de probe acuzarea nu ar fi putut demonstra comiterea faptei penale, precum și să susțină învinuirea în instanța de judecată în vederea condamnării persoanei, așa cum în astfel de cazuri sunt necesare cunoștințe speciale, iar raportul de judiciară este unul obligatoriu, reieșind din prevederile art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală.

5. Nefiind de acord cu soluția instanței de apel, a declarat în termen recurs ordinar procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, prin care, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 16) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi reparată de instanța de recurs.

5.1. În motivarea recursului, procurorul a menționat că:

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție;

- instanța de apel neîntemeiat a încetat procesul penal în privința lui Covaljiev Gheorghe în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, în legătură cu împăcarea părților;

- împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și până la retragerea completului de judecată pentru deliberare. Apreciind sintagma „*până la retragerea completului în camera de*

deliberare”, ca moment final până când poate avea loc împăcarea părților, se notează că legiuitorul a stabilit expres și clar perioada procesului până la care părțile își pot manifesta voința de împăcare, atunci când cauza se judecă de către instanța de fond, iar completul s-a retras pentru deliberare cu adoptarea sentinței respective. Astfel, fazele următoare a judecării cauzei sunt căi de verificare a temeiniciei și legalității hotărârii judecătorești, inclusiv și în partea aplicării procedurii împăcării părților, sub aspectul legii materiale și procesual penale;

- aplicând prevederile art. 109 alin. (2) Cod penal, la circumstanțele cauzei, instanța de apel era în imposibilitate de a admite cererile de împăcare a inculpatului Covaljiev Gheorghe cu partea vătămată Gîrneț Alexandra, fiind depuse cu încălcarea termenului stabilit de lege în acest sens, or, calea de atac - apelul, este o fază a procesului penal în care instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia sentinței judecătorești, conform materialelor din cauza penală, ceea ce rezultă expres din prevederile art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală;

- norma de drept aplicată în hotărârea recurată cu privire la posibilitatea încetării procesului penal la etapa judecării cauzei penale în ordinea de apel contravine deciziei Curții Supreme de Justiție 05.06.2012 (*dosarul nr. 1ra-523/2012*) și deciziei Curții Supreme de Justiție din 09.10.2019 (*dosarul nr. 1ra-1431/2019*), care s-a expus prin prisma aceleiași norme;

- instanța de apel a motivat că, cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate, prin numirea expertizei judiciare, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statului, însă, în decizie și sentință lipsește dispoziția privind trecerea cheltuielilor judiciare pe contul statului;

- practica judiciară națională cât și practica CEDO denotă faptul că persoana recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii urmează să suporte cheltuielile judiciare (*cazul Croissant vs Germania din 25.09.1992, nr. 1361 1/88, &33-37*).

6. Referință asupra recursului nu a fost depusă.

7. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din considerentele ce vor fi desfășurate în continuare.

Astfel, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de către instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea precum și de a constata motivele clare care au dus la emiterea soluției contestate.

Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs declarate în speță, procurorul își întemeiază dezacordul cu decizia contestată pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 16) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, sau când norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.*

Verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit, constată că această instanță, la examinarea apelurilor declarate de către procuror și inculpat, nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, comițând erori de drept care au afectat hotărârea emisă, astfel stabilindu-se incidența temeiurilor de casare invocate de către partea acuzării.

Așadar, potrivit deciziei recurate, instanța de apel a ajuns la concluzia încetării procesului penal în privința lui Covaljiev Gheorghe învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal, în legătură cu împăcarea inculpatului cu partea vătămată.

Pentru pronunțarea acestei soluții, instanța de apel a reținut că după pronunțarea sentinței, au fost operate modificări ale prevederilor art. 109 Cod

penal, care ameliorează situația inculpatului Covaljiev Gheorghe, deoarece aceste prevederi permit aplicarea instituției împăcării părților și pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, de care a fost învinuit inculpatul, deși anterior legea nu prevedea această facilitate.

Analizând motivele pe care și-a întemeiat soluția respectivă instanța de apel la pronunțarea deciziei recurate, Colegiul penal atestă că decizia de a dispune încetarea procesului penal în legătură cu împăcarea părților, la etapa judecării cauzei în ordine de apel, este pripită și contrară prevederilor legale și practicii judiciare.

Astfel, prevederile art. 109 alin. (1) Cod penal, în redacția Legii nr. 233 din 08.11.2018, în vigoare din 07.01.2019, statuează, că *„Împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, iar în cazul minorilor, și pentru o infracțiune gravă, infracțiuni prevăzute la capitolele II–VI, la art. 264 alin. (1) din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală, dacă persoana nu are antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința sa nu a mai fost dispusă încetarea procesului penal, ca rezultat al împăcării, pentru infracțiuni similare comise cu intenție în ultimii cinci ani.”*

Colegiul penal constată, că într-adevăr prevederile legale citate, creează o situație favorabilă în privința inculpatului Covaljiev Gheorghe, în raport cu versiunea acestei prevederi legale în vigoare la data săvârșirii infracțiunii.

Cu toate acestea, instanța de recurs constată că instanța de apel la pronunțarea soluției adoptate nu a ținut cont de prevederile art. 109 alin. (2) Cod penal, care de altfel nu au fost modificate, și care prevăd că împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și până la retragerea completului de judecată pentru deliberare.

Prin urmare, Colegiul penal apreciază ca fiind lipsită de suport juridic concluzia instanței de apel precum că aceasta era îndreptățită de a dispune aplicarea dispoziției art. 109 alin. (1) Cod penal, deoarece modificările acestei norme au fost operate în perioada când prezenta cauză penală se examina în instanța de apel.

În acest context instanța de recurs ține să accentueze, că prevederile art. 109 alin. (2) Cod penal, au fost interpretate în sensul stabilirii momentului până la care poate avea loc împăcarea părților, în acest sens legiuitorul având în vedere faptul că momentul final este atunci când cauza se judecă de către instanța de fond, când completul s-a retras pentru deliberare cu adoptarea sentinței respective.

Acest înțeles al legii rezultă din construcția și plasamentul procedurilor ce le parcurge cauza penală pusă pe rol.

Conform Codului de procedură penală Titlului II, intitulat „JUDECATA”, cuprinde capitolele I-VI.

Dintre acestea, Capitolul III reglementează judecarea cauzei penale în prima instanță, procedură, care este descrisă în amănunte în patru secțiuni. Secțiunea a 4-a este dedicată anume unei faze speciale a procedurii de judecare-„Deliberarea și adoptarea sentinței”.

Prin urmare, până la acest moment părțile se pot împăca în cazul infracțiunilor prevăzute de alin. (1) art. 109 Cod penal, cu excepția celor prevăzute de alin. (1) art. 276 Cod de procedură penală. *Imposibilitatea de-a admite împăcarea părților la următoarele căi a procesului penal, cai ordinare de atac – Apelul și Recursul, rezultă din prevederile art. 230 Cod de procedură penală, care stipulează în alin. (2) că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.*

Fazele următoare ale judecării cauzei sunt căi de verificare a temeiniciei și legalității hotărârii judecătorești, inclusiv și în partea aplicării procedurii împăcării părților, potrivit legii materiale și procesual penale.

La caz, Colegiul penal lărgit a stabilit că la faza examinării cauzei în prima instanță, chestiunea împăcării nu a fost invocată de către nici una dintre părți, respectiv instanța de apel greșit a ajuns la concluzia că poate dispune aplicarea prevederilor art. 109 alin. (1) Cod penal.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, în prezenta speță și-au găsit confirmare temeiurile pentru recurs invocate de către procuror, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea remiterii cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Cu referire la solicitarea procurorului privind dispunerea încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului Covaljiev Gheorghe, instanța de recurs menționează că potrivit prevederilor art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, încasarea cheltuielilor de efectuare a expertizei este un drept discreționar al instanței. Norma juridică respectivă urmând a fi interpretată ținându-se cont de modificările operate prin Legea nr. 316 din 22 decembrie 2017, în vigoare la 09 februarie 2018, prin care a fost exclus alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) al normei respective, se face din contul bugetului de stat.

Astfel, soluția instanței de apel pe marginea soluționării cheltuielilor judiciare urmează a fi pronunțată în dependență de timpul efectuării rapoartelor de expertiză judiciară, adică până sau după modificările operate de legiuitor la prevederile art. 143 Cod de procedură penală, iar în dependență de aceste circumstanțe instanțele de judecată pot oferi aplicabilitate motivată prevederilor art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, care reglementează posibilitatea de a obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

În concluzie, Colegiul penal lărgit notează, că la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și în recurs, și să argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Se admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, se casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 04 decembrie 2019, în cauza penală în privința lui Covaljiev Gheorghe xxxxx și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **18 decembrie 2020.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor